A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2017. december 20.*

„Előzetes döntéshozatal – 2004/38/EK irányelv – Önálló vállalkozói tevékenységének gyakorlásával felhagyó személy – Az önálló vállalkozói jogállás megtartása – Tartózkodási jog – Tagállami szabályozás, amely munkakeresési juttatás nyújtását olyan személyeknek tartja fenn, akik e tagállam területén tartózkodási joggal rendelkeznek”

A C-442/16. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Court of Appeal (fellebbviteli bíróság, Írország) a Bírósághoz 2016. augusztus 8-án érkezett, 2016. július 29-i határozatával terjesztett elő a

Florea Gusa

és

a **Minister for Social Protection**,

Írország,

az **Attorney General**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: J. L. da Cruz Vilaça tanácselnök, A. Tizzano, a Bíróság elnökhelyettese (előadó), A. Borg Barthet és M. Berger bírák,

főtanácsnok: M. Wathelet,

hivatalvezető: C. Strömholm tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2017. június 14-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– F. Gusa képviseletében V. Nahoi advocate, F. Flanagan BL és D. Shortall BL,

– a Minister for Social Protection, Írország és az Attorney General képviseletében A. Morrissey, E. Creedon és E. McKenna, meghatalmazotti minőségben, segítőik: D. Dodd BL, és S. Woulfe SC,

* Az eljárás nyelve: angol.

– a cseh kormány képviseletében M. Smolek, J. Pavliš és J. Vláčil, meghatalmazotti minőségben,

– a dán kormány képviseletében J. Nymann-Lindegren, M. N. Lyshøj és C. Thorning, meghatalmazotti minőségben,

– a német kormány képviseletében J. Möller, meghatalmazotti minőségben,

– a francia kormány képviseletében D. Colas és R. Coesme, meghatalmazotti minőségben,

– a magyar kormány képviseletében Fehér M. Z. és Sebestyén E. E., meghatalmazotti minőségben,

– az Egyesült Királyság kormánya képviseletében S. Brandon, T. Buley és C. Crane, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: D. Blundell barrister,

– az Európai Bizottság képviseletében E. Montaguti és J. Tomkin, meghatalmazotti minőségben

a főtanácsnok indítványának a 2017. július 26-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 158., 77. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 46. o.; helyesbítés: HL 2009. L 274., 47. o.) 7. és 14. cikkének, valamint a 2009. szeptember 16-i 988/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2009. L 284., 43. o.) módosított, a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2004. L 166., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 72. o.; a továbbiakban: 883/2004 rendelet) 4. cikkének az értelmezésére vonatkozik.

2 Ezt a kérelmet a Florea Gusa és a Minister for Social Protection (szociális védelmi minisztérium, Írország), Írország, valamint az Attorney General között fennálló jogvitában terjesztették elő, amelynek tárgya munkakeresési juttatás G. Gusa számára való nyújtásának megtagadása.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 2004/38 irányelv

3 A 2004/38 irányelv (3) és (4) preambulumbekezdése kimondja:

„(3) […] szükséges a külön a munkavállalókkal, az önálló vállalkozókkal, valamint a diákokkal és más inaktív személyekkel foglalkozó, meglévő közösségi jogi eszközök [helyesen: jogszabályok] egységes szerkezetbe foglalása és felülvizsgálata valamennyi uniós polgár szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogának egyszerűsítése és megerősítése érdekében.

(4) A szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jog ezen ágazatonkénti és fragmentált megközelítésének orvoslása érdekében, valamint e jogok gyakorlásának megkönnyítése érdekében egyetlen jogalkotói aktusra van szükség, amely módosítja a munkavállalók Közösségen belüli szabad mozgásáról szóló, 1968. október 15-i 1612/68/EGK tanácsi rendeletet [HL 1968. L 257., 2. o., módosította az 1992. július 27-i 2434/92/EGK rendelet; HL 1992. L 245., 1. o.], és amely hatályon kívül helyezi a következő jogi aktusokat: a tagállami munkavállalók és családtagjaik Közösségen belüli mozgására és tartózkodására vonatkozó korlátozások eltörléséről szóló, 1968. október 15-i 68/360/EGK tanácsi irányelv [HL 1968. L 257., 13. o.], a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás területén a tagállamok állampolgárainak Közösségen belüli mozgására és tartózkodására vonatkozó korlátozások eltörléséről szóló, 1973. május 21-i 73/148/EGK tanácsi irányelv [HL 1973. L 172., 14. o.], [a tartózkodási jogról szóló, 1990. június 28-i 90/364/EGK tanácsi irányelv (HL 1990. L 180., 26. o.)], a kereső tevékenységük folytatásával felhagyó munkavállalók és önálló vállalkozók tartózkodási jogáról szóló, 1990. június 28-i 90/365/EGK tanácsi irányelv [HL 1990. L 180., 28. o.] és a diákok tartózkodási jogáról szóló, 1993. október 29-i 93/96/EGK tanácsi irányelv [HL 1993. L 317., 59. o.].”

4 Ezen irányelv 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ez az irányelv megállapítja:

a) az uniós polgárok és családtagjaik által a tagállamok területén a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jog gyakorlására vonatkozó feltételeket [helyesen: a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jognak az uniós polgárok és családtagjaik által történő gyakorlására vonatkozó feltételeket];

[…]”

5 Az említett irányelvnek a „Tartózkodás joga három hónapot meghaladóan” című 7. cikke (1) és (3) bekezdésében a következőket írja elő:

„(1) Valamennyi uniós polgárt megilleti a tartózkodás joga egy másik tagállam területén három hónapot meghaladó időtartamra, ha:

a) munkavállalók vagy önálló vállalkozók a fogadó tagállamban; vagy

b) elegendő forrásokkal rendelkeznek önmaguk és családtagjaik számára ahhoz, hogy ne jelentsenek indokolatlan terhet [helyesen: ne jelentsenek terhet] a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére tartózkodásuk időtartama alatt, és a fogadó tagállamban teljes körű egészségbiztosítással rendelkeznek; vagy

c) – tanulmányok folytatásának fő céljából, ideértve a szakképzést is, beiratkoztak egy magán- vagy közoktatási intézménybe […], és

– teljes körű egészségbiztosítással rendelkeznek a fogadó tagállamban, és […] bizonyítják a megfelelő [helyesen: illetékes] nemzeti hatóságnál, hogy elegendő forrással rendelkeznek önmaguk és családtagjaik számára, ahhoz, hogy a tartózkodásuk időtartama alatt ne jelentsenek terhet a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére; vagy;

[…]

(3) Az (1) bekezdés a) pontjának alkalmazásában az az uniós polgár, aki a továbbiakban már nem munkavállaló vagy önálló vállalkozó, megtartja munkavállaló vagy önálló vállalkozó jogállását a következő körülmények között:

[…]

b) ha kényszerű, regisztrált munkanélkülivé vált azt követően, hogy egy évnél hosszabb ideig alkalmazásban állt, és a megfelelő [helyesen: illetékes] munkaügyi hivatal nyilvántartásba vette álláskeresőként;

[…]”

6 Az említett irányelvnek „A tartózkodási jog megtartása” címet viselő 14. cikke (4) bekezdése a következőt mondja ki:

„[…] a VI. fejezet rendelkezéseinek sérelme nélkül, nem hozható kiutasítási intézkedés az uniós polgárral vagy családtagjaival szemben, ha:

[…]

b) az uniós polgár álláskeresés végett utazott be a fogadó tagállam területére. Ebben az esetben az uniós polgár […] mindaddig nem utasítható[…] ki, amíg az uniós polgár bizonyítani tudja, hogy állást keres, és tényleges esélye van a foglalkoztatásra.”

A 883/2004 rendelet

7 A 883/2004 rendelet 3. cikkének (1) és (3) bekezdése így rendelkezik:

„(1) Ezt a rendeletet a következő szociális biztonsági ágakra vonatkozó valamennyi jogszabályra kell alkalmazni:

[…]

h) munkanélküli-ellátások;

[…]

(3) Ezt a rendeletet ugyancsak alkalmazni kell a 70. cikk alá tartozó különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátásokra.”

8 Az említett rendelet „Egyenlő bánásmód” címet viselő 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„E rendelet eltérő rendelkezései hiányában az e rendelet hatálya alá tartozó személyeket bármely tagállam jogszabályai szerint ugyanolyan jogok illetik meg, és ugyanolyan kötelezettségek terhelik, mint az adott tagállam állampolgárait.”

9 Az említett rendelet III. fejezetének „Különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátások” című 9. fejezetében található 70. cikke az alábbiakat mondja ki:

„(1) Ezt a cikket kell alkalmazni a különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátásokra is, amelyek olyan jogszabályokban kerülnek megállapításra amelyek – személyi hatályuk, célkitűzéseik és/vagy a jogosultságra vonatkozó feltételeik miatt – a 3. cikk (1) bekezdésében említett szociális biztonsági jogszabályok, valamint a szociális segélyezés jellegzetességeit egyaránt magukban hordozzák.

(2) E fejezet alkalmazásában a »különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátás« az az ellátás, amelynek:

a) célja, hogy:
i) […] a 3. cikk (1) bekezdésében említett szociális biztonsági ágak által fedezett kockázatok kiegészítő, helyettesítő vagy járulékos fedezetéül szolgáljon, és az érintett személyeknek minimum megélhetési jövedelmet biztosítson az érintett tagállam gazdasági és társadalmi helyzetére is figyelemmel;

[…]

és

b) amely esetében a finanszírozás kizárólag a kötelező, az általános közkiadások fedezésére szolgáló adóbevételből származik, valamint az ellátások nyújtásának és kiszámításának feltételei a kedvezményezett tekintetében nem függnek semmiféle járulékfizetéstől. […]

és

c) amely szerepel a X. melléklet felsorolásában.

[…]

(4) A (2) bekezdésben említett ellátások kizárólag abban a tagállamban nyújthatók, az ilyen tagállam jogszabályainak megfelelően, amelyben az érintett személy lakóhellyel rendelkezik. […]”

10 Ugyanezen rendelet X. melléklete, amely a rendelet 70. cikkének (2) bekezdése szerinti különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátásokat sorolja fel, Írország tekintetében tartalmazza az alábbiakat: „Munkakeresési juttatás (a 2005. évi konszolidált szociális jóléti törvény, harmadik rész, 2. fejezet)”.

Az ír jog

11 Social Welfare Consolidation Act 2005 (as amended) (a 2005. évi [módosított] konszolidált szociális jóléti törvény; a továbbiakban: 2005. évi törvény) 139. cikke a szociális segítségnyújtási ellátások listájában feltünteti a munkakeresési juttatást.

12 E törvény 141. cikkének (1) és (9) bekezdése értelmében e juttatás a forrásokra vonatkozó kritériumhoz, valamint ahhoz a feltételhez van kötve, hogy az érintett személy szokásos tartózkodási helye az e juttatás iránti kérelem benyújtásának időpontjában Írországban legyen.

13 Az említett törvény 246. cikkének (5) bekezdése az alábbiakat mondja ki:

„[…] e törvény alkalmazásában az a személy, aki jogellenesen tartózkodik az ország területén, nem tekinthető úgy, hogy szokásos tartózkodási helye az országban van”.

14 Ugyanezen törvény 246. cikkének (6) bekezdése felsorolja az olyan személynek minősülő személyeket, akik e cikk (5) bekezdése értelmében tartózkodási joggal rendelkeznek Írországban. E személyek sorában szerepelnek az ír állampolgárok, valamint azok, akik e tagállamba jogosultak belépni és ott tartózkodni a European Communities (Free Movement of Persons) (No. 2) Regulations 2006 (SI No. 656 of 2006) (az Európai Közösségekről szóló 2006. évi 2. rendelet [személyek szabad mozgása]; a továbbiakban: 2006. évi rendelet) értelmében, amely a 2004/38 irányelvet ülteti át az ír jogba.

15 A 2006. évi rendelet 6. cikkének (2) bekezdése így rendelkezik:

„(a) A 20. cikk sérelme nélkül valamely uniós állampolgár három hónapnál hosszabb ideig tartózkodhat az állam területén:
i) ha az államban alkalmazásban áll, vagy önálló vállalkozói tevékenységet folytat,

[…]

c) A 20. cikk sérelme nélkül, azon személy, akire az a) pont i) alpontja irányadó, az e pontban foglalt tevékenységekkel való felhagyása esetén akkor maradhat az országban, ha:

[…]
ii) kényszerű munkanélkülivé vált azt követően, hogy egy évnél hosszabb ideig alkalmazásban állt, és a Department of Social and Family Affairs (szociális és családügyi minisztérium, Írország) és a FÁS ([Foras Áiseanna Saothair, oktatási és munkaügyi hatóság, Írország) nyilvántartásba vette álláskeresőként.

[…]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

16 A román állampolgárságú F. Gusa 2007 októberében lépett be Írország területére. E tagállamban való tartózkodásának első évében megélhetését nagykorú gyermekei biztosították, akik szintén e tagállamban tartózkodtak. F. Gusa 2008 októberétől 2012 októberéig kőművesként önálló vállalkozói tevékenységet folytatott, és e minőségében adót, béralapú társadalombiztosítást és a jövedelmét terhelő egyéb járulékokat fizetett.

17 F. Gusa e tevékenységgel 2012 októberében felhagyott, arra hivatkozva, hogy a gazdasági visszaesés következtében nincs munkalehetősége, és az illetékes ír hatóságok nyilvántartásba vették álláskeresőként. Ekkor már semmilyen jövedelemmel nem rendelkezett, mivel gyermekei elhagyták Írországot, és nem nyújtottak számára többé anyagi támogatást.

18 2012 novemberében a 2005. évi törvény alapján F. Gusa munkakeresési juttatás iránti kérelmet nyújtott be.

19 Ezt a kérelmet egy 2012. november 22-i határozat ugyanakkor elutasította, azzal az indokolással, hogy G. Gusa nem bizonyította, hogy ezen időpontban továbbra is tartózkodási joggal rendelkezik Írországban. Kőművesként végzett önálló vállalkozói tevékenységének beszüntetését követően G. Gusa ugyanis – ezen indokolás szerint – nem teljesíti többé azokat a feltételeket, amelyeket a 2004/38 irányelv 7. cikkét az ír jogba átültető 2006. évi rendelet 6. cikkének (2) bekezdése ezen jog biztosításához előír.

20 Miután e határozat ellen sikertelenül élt közigazgatási jogorvoslattal, G. Gusa e határozatot megtámadta a High Court (felsőbíróság, Írország) előtt, arra hivatkozva többek között, hogy jóllehet felhagyott önálló vállalkozói tevékenységének gyakorlásával, a 2004/38 irányelv 7. cikke értelmében megtartotta önálló vállalkozói jogállását, valamint Írországban való tartózkodáshoz való jogát. A High Court (felsőbíróság) 2013. október 17-i ítéletével elutasította az előtte indított keresetet. G. Gusa fellebbezést nyújtott be a Supreme Court (legfelsőbb bíróság, Írország) előtt, amely e fellebbezést áttette a kérdést előterjesztő bíróság elé.

21 E bíróság mindenekelőtt megjegyzi, hogy G. Gusa nem állítja, hogy megélhetésének biztosításához elegendő forrással, és teljes körű egészségbiztosítással rendelkezne, következésképpen nem támasztja alá, hogy a 2004/38 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján tartózkodási joggal rendelkezik Írországban. G. Gusa azt sem állítja, hogy 2012 novemberében állandó tartózkodási jogot szerzett ebben az országban.

22 Ugyanakkor az említett bíróságban felmerül, először is, hogy G. Gusát, jóllehet felhagyott kőművesi önálló vállalkozói tevékenységével, úgy kell-e tekinteni, mint aki megtartotta az ezen irányelv 7. cikke (3) bekezdésének b) pontja szerinti önálló vállalkozói jogállását, miáltal továbbra is tartózkodási jogot élvez Írországban az említett irányelv 7. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében. A kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy az említett 7. cikk (3) bekezdése b) pontjának hatálya kizárólag az olyan személyekre vonatkozik, akik munkavállalói tevékenységük több mint egy éves gyakorlását követően kényszerű munkanélküliség helyzetébe kerültek, vagy e rendelkezés azokra a személyekre is alkalmazandó, akik azt követően kerültek hasonló helyzetbe, hogy ilyen időtartam folyamán önálló vállalkozói tevékenységet gyakoroltak.

23 Továbbá, amennyiben azt kellene megállapítani, hogy G. Gusa elveszítette önálló vállalkozói jogállását, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy valamely más uniós jogi rendelkezés alapján e személy számára mindazonáltal el kell-e ismerni tartózkodási jogot Írországban, akkor is, ha e személy nem rendelkezik sem elegendő forrással, sem pedig teljes körű egészségbiztosítással.

24 Végül, amennyiben a fentiekre nemleges válasz adandó, e bíróság azt kívánja tudni, hogy a 2005. évi törvény által előírt munkakeresési juttatás G. Gusától való megtagadása azzal az indokkal, hogy nem tud ilyen tartózkodási jogot igazolni, sérti-e az uniós jogot, különösen a 883/2004 rendelet 4. cikkét, pontosítva, hogy e juttatás az e rendelet 70. cikke értelmében vett „különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátásnak” minősül.

25 E körülmények között a Court of appeal (fellebbviteli bíróság, Írország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Megtartja-e önálló vállalkozó jogállását a [2004/38 irányelv] 7. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján, az irányelv 7. cikke (3) bekezdésének b) pontja alapján vagy egyéb jogcímen az az uniós polgár, aki: i) valamely másik tagállam állampolgára; ii) mintegy négy éven keresztül jogszerűen tartózkodott és önálló vállalkozóként dolgozott a fogadó tagállamban; iii) munkalehetőség hiányában a munkavégzést vagy gazdasági tevékenységét megszűntette; és iv) az illetékes munkaügyi hivatal álláskeresőként nyilvántartásba vette?

2) Amennyiben nem: megtartja-e e személy a fogadó tagállamban a tartózkodási jogát, ha nem teljesíti a [2004/38 irányelv] 7. cikke (1) bekezdésének b) vagy c) pontjában szereplő feltételeket, vagy csupán kiutasítás elleni védelem vonatkozik rá a 2004/38 irányelv 14. cikke (4) bekezdésének b) pontja szerint?

3) Amennyiben nem: az ilyen személy tekintetében összeegyeztethető-e az uniós joggal és különösen a 883/2004 rendelet 4. cikkével az munkakeresési juttatás (a 883/2004 irányelv 70. cikke szerinti különleges, nem járulékalapú [pénzbeli] ellátás) megtagadása azon indok alapján, hogy nem rendelkezik tartózkodási joggal a fogadó tagállamban?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

26 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 2004/38 irányelv 7. cikke (3) bekezdésének b) pontját akként kell-e értelmezni, hogy az ezen irányelv 7. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett önálló vállalkozó minőségét megtartja az olyan tagállami állampolgár, aki, miután mintegy négy éven keresztül jogszerűen tartózkodott és önálló vállalkozóként dolgozott valamely másik tagállamban, akaratától független okokból eredő munkalehetőség-hiány miatt e tevékenységét megszüntette, és akit ezen utóbbi tagállam illetékes munkaügyi hivatala álláskeresőként nyilvántartásba vett.

27 A 2004/38 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében a tartózkodás joga megilleti egy másik tagállam területén három hónapot meghaladó időtartamra azokat az uniós polgárokat, akik munkavállalók vagy önálló vállalkozók e tagállamban. Ezen irányelv 7. cikkének (3) bekezdése akként rendelkezik, hogy az (1) bekezdés a) pontjának alkalmazásában az az uniós polgár, aki a továbbiakban már nem munkavállaló vagy önálló vállalkozó, négy esetben mindazonáltal megtartja munkavállaló vagy önálló vállalkozó jogállását.

28 Ezen esetek sorában ezen irányelv 7. cikke (3) bekezdésének b) pontja említi azt a helyzetet, amikor az érintett uniós polgár „kényszerű, regisztrált munkanélkülivé vált azt követően, hogy egy évnél hosszabb ideig alkalmazásban állt, és az illetékes munkaügyi hivatal nyilvántartásba vette álláskeresőként”.

29 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság kiemeli, hogy a jelen ügyben nem vitatott, hogy G. Gusát az e b) pont szerinti illetékes munkaügyi hivatal nyilvántartásba vette álláskeresőként. E bíróság mindazonáltal rámutat lényegében arra, hogy az említett b) pontnak magából a szövegéből arra lehet következtetni, hogy az kizárólag azon személyekre alkalmazandó, akik kényszerű, regisztrált munkanélkülivé váltak azt követően, hogy egy évnél hosszabb ideig alkalmazásban álltak, az olyan személyekre nem, akik, G. Gusához hasonlóan, azt követően vált kerültek ezzel egyenértékű helyzetbe, hogy önálló vállalkozói tevékenységet gyakoroltak ilyen időtartam folyamán.

30 Ilyen értelmezés mindazonáltal nem vezethető le egyértelműen e szövegből.

31 Különösen, ami a „kényszerű munkanélküliség” fogalmát illeti, ellentétben azzal, amit az alapeljárás alperesei és az Egyesült Királyság kormánya állít, ez a kifejezés azon kontextus függvényében, amelyben alkalmazzák, utalhat mind az olyan, munkavégzés nélküli helyzetre, amely a munkavállaló álláshelyének az érintett akaratától független – például elbocsátás következtében történő – elvesztéséből ered, mind tágabb értelemben a munkavállalóként vagy önálló vállalkozóként folytatott szakmai tevékenységnek az érintett akaratától független – mint amilyen a gazdasági visszaesés helyzete – okokból eredő munkalehetőség-hiány miatt történő beszüntetésére.

32 Egyébiránt, ami az „azt követően, hogy […] alkalmazásban állt” kifejezést illeti, amelyet többek között az angol nyelvi változat („*after having been employed*”) és a francia nyelvi változat is használ a 2004/38 irányelv 7. cikke (3) bekezdésének b) pontjában, és amely – amint azt hangsúlyozták többek között az alapügy alperesei – nem szerepelt az Európai Bizottság által előterjesztett eredeti és módosított irányelvjavaslatban [Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogára vonatkozó európai parlamenti és tanácsi irányelvre vonatkozó javaslat, **COM(2003) 199 végleges** (HL 2001. C 270. E, 150. o.)], vitathatatlan, hogy e kifejezés értelmezhető akként, hogy munkavállalói tevékenység korábbi gyakorlására vonatkozik.

33 Mindazonáltal, amint azt a főtanácsnok lényegében kiemelte indítványának 48. és 49. pontjában, e rendelkezés más nyelvi változatai, amelyek semlegesebb kifejezést használnak, nem erősítik meg ezt az értelmezést. Közelebbről a görög nyelvi változat a „*επαγγελματική δραστηριότητα*”, kifejezést használja,

amely ezzel „szakmai tevékenységre” hivatkozik, az olasz nyelvi változat az „aver esercitato un’attività” kifejezést használja, amely egy tevékenység gyakorlására utal, a lett nyelvi változat pedig az „*ir bijis(-usi) nodarbināts(-a)*” kifejezést használja általános jelleggel, olyan személyeket értve ez alatt, akik „dolgoztak”.

34 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint egy uniós jogi rendelkezés valamely nyelvi változatának megfogalmazása nem szolgálhat e rendelkezés értelmezésének kizárólagos alapjául, illetve e tekintetben nem élvezhet elsőbbséget más nyelvi változatokkal szemben. Az uniós jog rendelkezéseit egységesen kell értelmezni és alkalmazni az Unió valamennyi nyelvén készült változatok figyelembevételével. Az egyes nyelvi változatok közötti eltérés esetén a szóban forgó rendelkezést azon szabályozás általános rendszerére és céljára tekintettel kell értelmezni, amelynek az a részét képezi (2016. március 1-jei Alo és Osso ítélet, C-443/14 és C-444/14, EU:C:2016:127, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

35 Ami a 2004/38 irányelv általános rendszerét illeti, meg kell állapítani, hogy ezen irányelv célja, amint azt 1. cikkének a) pontja kimondja, az uniós polgárok és családtagjaik által a tagállamok területén a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jog gyakorlására vonatkozó feltételek megállapítása.

36 E célból az említett irányelv 7. cikkének (1) bekezdése különbséget tesz többek között a gazdaságilag aktív polgárok helyzete, valamint a gazdaságilag inaktív polgárok és tanulók helyzete között. E rendelkezés ugyanakkor nem tesz különbséget ezen első kategórián belül a fogadó tagállamban munkavállalói tevékenységet, illetve önálló vállalkozói tevékenységet gyakorló polgárok között.

37 A 2004/38 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének a) pontja, amint az a jelen ítélet 27. pontjában bemutatásra került, ekként biztosít tartózkodási jogot valamennyi „munkavállaló vagy önálló vállalkozó” jogállású uniós polgár számára. Ugyanezen céllal ezen irányelv 7. cikkének (3) bekezdése bevezető fordulatában azon uniós polgárokat említi, akik, jóllehet „a továbbiakban már nem munkavállalók vagy önálló vállalkozók”, megtartják „munkavállaló vagy önálló vállalkozó jogállásukat” ezen első rendelkezés alkalmazásában.

38 Mivel, amint az a jelen ítélet 30–34. pontjából kitűnik, az említett 7. cikk (3) bekezdése b) pontjának szövegéből nem lehet arra következtetni, hogy e pont kizárólag azon személyekre vonatkozik, akik munkavállalói tevékenységük gyakorlásával hagytak fel, azokra a személyekre nem, akik önálló vállalkozói tevékenység gyakorlásával hagytak fel, az említett b) pontot a 2004/38 irányelv általános rendszerének és különösen e rendelkezés bevezető mondatának és ezen irányelv 7. cikke (1) bekezdése a) pontjának fényében akként kell értelmezni, hogy az személyek e mindkét kategóriájára alkalmazandó.

39 Ezt az értelmezést megerősíti az említett irányelv, közelebbről annak 7. cikke (3) bekezdésének b) pontja által követett célok elemzése.

40 Ugyanis, egyrészt a 2004/38 irányelv (3) és (4) preambulumbekezdéséből következik, hogy az irányelv célja az uniós polgároknak a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való alapvető és egyéni jogának erősítése, valamint e jog gyakorlásának megkönnyítése érdekében azon, ágazatonkénti és fragmentált megközelítés meghaladása, amely az ezen irányelvet megelőzően jellemezte az uniós jogi eszközöket, amelyek például külön vonatkoztak a munkavállalókra és az önálló vállalkozókra, és egységes jogszabály alkotása, amely egységes szerkezetbe foglalja és felülvizsgálja ezen eszközöket (lásd ebben az értelemben: 2014. június 19-i Saint Prix ítélet, C-507/12, EU:C:2014:2007, 25. pont).

41 Márpedig az említett irányelv 7. cikke (3) bekezdése b) pontjának olyan értelmezése, amely szerint az kizárólag olyan személyekre vonatkozik, akik több mint egy évig munkavállalói tevékenységet folytattak, azokra nem, akik ilyen időtartam folyamán önálló vállalkozói tevékenységet folytattak, e céllal ellentétes lenne.

42 Másrészt ez az értelmezés indokolatlan eltérő bánásmódot vezetne be a személyek e két kategóriája között e rendelkezés arra irányuló célja tekintetében, hogy a munkavállalói jogállás megtartása által biztosítsák az olyan személyek tartózkodási jogát, akik szakmai tevékenységük gyakorlásával akaratuktól független körülményekből eredő munkalehetőség-hiány miatt hagytak fel.

43 Ugyanis, a munkavállalóhoz hasonlóan, aki akaratán kívül álló okból elveszítheti alkalmazotti munkahelyét például elbocsátás következtében, az olyan személy, aki önálló vállalkozói tevékenységet folytatott, ugyancsak rákényszerülhet e tevékenységének beszüntetésére. E személy ekként sebezhetőség szempontjából hasonló helyzetben lehet, mint az elbocsátott munkavállaló. Ilyen körülmények között nem indokolt, hogy az említett személy tartózkodási jogának megtartása tekintetében nem részesül ugyanolyan védelemben, mint amelyben az a személy részesül, aki munkavállalói tevékenységével hagyott fel.

44 Az ilyen eltérő bánásmód annál is kevésbé lenne indokolható, mert egy olyan személyt, aki önálló vállalkozói tevékenységet folytatott valamely fogadó tagállamban, és aki adó, járulék és további, jövedelméből fizetendő terhek megfizetése által ugyanolyan módon hozzájárult e tagállam szociális és pénzügyi rendszeréhez, mint az olyan, első állását kereső személy, aki sosem gyakorolt gazdasági tevékenységet e tagállamban, és sosem fizetett e rendszerbe járulékot.

45 A fentiek összességéből az következik, hogy az olyan személy, aki önálló vállalkozói tevékenységét akaratától független körülményekből eredő munkalehetőség-hiány miatt szüntette be azt követően, hogy ilyen tevékenységet folytatott több mint egy éven keresztül, jogosult a 2004/38 irányelv 7. cikke (3) bekezdésének b) pontjában kínált védelemre, hasonlóan az olyan személyhez, aki akaratától függetlenül veszítette el munkavállalóként ilyen időtartam folyamán betöltött állását. Amint azt e rendelkezés előírja, a tevékenység megszüntetésének nyilvántartottnak kell lennie.

46 Következésképpen az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2004/38 irányelv 7. cikke (3) bekezdésének b) pontját akként kell értelmezni, hogy az ezen irányelv 7. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett önálló vállalkozó minőségét megtartja az olyan tagállami állampolgár, aki, miután mintegy négy éven keresztül jogszerűen tartózkodott és önálló vállalkozóként dolgozott valamely másik tagállamban, akaratától független okokból eredő, regisztrált munkalehetőség-hiány miatt e tevékenységét megszüntette, és akit ezen utóbbi tagállam illetékes munkaügyi hivatala álláskeresőként nyilvántartásba vett.

A második és a harmadik kérdésről

47 Tekintettel az első kérdésre adott válaszra, a második és a harmadik kérdésre nem szükséges válaszolni.

A költségekről

48 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikke (3) bekezdésének

b) pontját akként kell értelmezni, hogy az ezen irányelv 7. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett önálló vállalkozó minőségét megtartja az olyan tagállami állampolgár, aki, miután mintegy négy éven keresztül jogszerűen tartózkodott és önálló vállalkozóként dolgozott valamely másik tagállamban, akaratától független okokból eredő, regisztrált munkalehetőség-hiány miatt e tevékenységét megszüntette, és akit ezen utóbbi tagállam illetékes munkaügyi hivatala álláskeresőként nyilvántartásba vett.

Aláírások